

Nr 146.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående särskild ersättning till vissa flottan tilldelade värnpliktiga under mobiliseringstjänstgöring; given Stockholms slott den 8 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för beredande av särskild ersättning under mobiliseringstjänstgöring år 1918 till de flottan tilldelade värnpliktiga, vilka inbegripas under av 1916 års riksdag om dylik särskild ersättning fattat beslut, på tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 8 mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

Proposition
nr 162 till
1915 års
riksdag.

I proposition (nr 162) till 1915 års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att flottan tilldelad värnpliktig av klass A (sådana värnpliktiga, vilka förut haft viss tids fast anställning vid flottan), som under sin stamanställningstid uppnått korpralsgrad eller 1:a eller 2:a klass sjömans tjänstbarhetsklass, ävensom flottan tilldelad värnpliktig av klass B (studenter och med dem likställda samt de, som avlagt sjökapens- eller styrmansexamen eller vissa examina å navigationsskolas maskinistavdelning) finge, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering fullgjort eller komme att fullgöra tjänst minst sex månader i följd och därunder minst fyra månader med gott vitsord bestritt korprals- eller därmed likställd befattning, erhålla särskild er-

sättning med ett belopp av 20 kronor i månaden för den del av tjänstgöringstiden, som översköte två månader, dels ock att de kostnader, som föranleddes av bifall härtill, finge av marinförvaltningen förskottsvis bestridas av omhänderhavande medel för att framdeles anmälas till ersättande.

Till stöd för nämnda förslag anförde föredragande departementschefen, bland annat, att det på grund av det förefintliga stora antalet vakanser inom sjömanskåren icke kunnat vid den år 1914 anbefallda mobiliseringen av flottan undgås, att till krigstjänstgöring inkallade värnpliktiga särskilt av klass A och bland dem företrädesvis vid flottan förut stamanställda korpraler och 1:a klass sjömän jämte ett mindre antal av de dugligaste bland f. d. 2:a klass sjömän måst kvarhållas i tjänstgöring under en jämförelsevis lång tidrymd. Dessa f. d. korpraler samt 1:a och 2:a klass sjömän hade nämligen genom sin föregående utbildning vid flottan varit särskilt lämpade att utfylla de förefintliga vakanserna bland förhandsmännen ombord och giva erforderlig stadga åt fartygens bemanning. Då ifrågavarande personal i regel tillhört äldre årsklasser samt vid inryckningen till tjänstgöring väl i flertalet fall innehaft mera stadigvarande civil sysselsättning och haft familj att försörja, hade härav blivit en följd, att dessa kategorier av värnpliktiga på ett särskilt kännbart sätt drabbats av mobiliseringen. Det syntes därför endast vara en gärd av rättvisa och billighet, att dessa f. d. korpraler samt f. d. 1:a och 2:a klass sjömän, som under mobiliseringen bestritt korprals- eller därmed likställda befattningar, under vissa villkor tillerkändes en särskild ersättning med hänsyn till såväl den mera ansvarsfulla tjänst, de under mobiliseringen fullgjort, som de ekonomiska uppoffringar, vilka de under sin jämförelsevis långa mobiliseringstjänstgöring måst underkasta sig. Nämnda ersättning ansågs böra, för att den skulle komma att utgöra ett verkligt vederlag för de ekonomiska uppoffringar, ifrågavarande personal till följd av mobiliseringstjänstgöringen måst underkasta sig, sättas till 20 kronor för månad. Beträffande villkoren för denna ersättnings åtnjutande ansågs lämpligt att uppställa fordran på en tjänstgöring av minst sex månader i följd — d. v. s. utan annat avbrott än tillfällig permission. Då emellertid två månaders tjänst kunde anses behöflig, innan en värnpliktig av ifrågavarande kategorier återförvärvat sådan yrkesskicklighet, att han kunde bestrida korpralsbefattning, syntes den ifrågasatta ersättningen icke böra utgå för de två första månaderna av tjänstgöringen.

Förutom nu nämnda kategorier av värnpliktiga av klass A hade under längre tid måst i mobiliseringstjänstgöring kvarhållas ett för-

hållandevis stort antal värnpliktiga av klass B, vilka avlagt sjökaptens-, styrmans- eller maskinistexamen. Flertalet av dem hade konstituerats till underofficerskorpraler och därigenom erhållit en mot deras tjänstgöring svarande avlöning. Endast ett ringa fåtal hade tjänstgjort i korpralsbefattningar. I den mån så skett, hade emellertid dessa ansetts böra i förevarande avseende likställas med förut omnämnda kategorier värnpliktiga av klass A.

Riksdagens
skrivelse nr 5
vid 1915 års
riksdag.

I skrivelse den 27 maj 1915 (nr 5, punkt 28) uttalade riksdagen, att riksdagen, med hänsyn till långvarigheten av ifrågavarande värnpliktigas tjänstgöring, som i huvudsak varit föranledd av de många vakanserna inom sjömanskåren, ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i vad den avsåg ersättning åt bemälda värnpliktiga.

Departementschefen hade — yttrade riksdagen vidare — ansett, att ifrågavarande ersättningsbelopp borde bestridas under förskottstitel. Riksdagen hölle emellertid före, att det vore lämpligare, att ett förslagsanslag för ändamålet uppfördes å riksstaten under femte huvudtiteln. Det erforderliga anslaget syntes på grund av gjorda beräkningar kunna bestämmas till 75,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 förskjuta för ändamålet erforderligt belopp.

Kungl. Maj:ts
beslut den 18
juni 1915.

I anslutning till riksdagens i överensstämmelse härmed fattade beslut föreskrev Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 18 juni 1915, att flottan tilldelad värnpliktig av klass A, som under sin stamanställningstid uppnått korpralsgrad eller 1:a eller 2:a klass sjömans tjänstbarhetsklass, ävensom flottan tilldelad värnpliktig av klass B finge, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering fullgjort eller komme att fullgöra tjänst minst sex månader i följd utan annat avbrott än tillfällig permission och därunder minst fyra månader med gott vitsord bestritt korprals- eller därmed likställd befattning, erhålla särskild ersättning med ett belopp av 20 kronor i månaden för den del av tjänstgöringstiden, som översköte två månader; dock att den särskilda ersättningen jämte av den värnpliktige åtnjuten krigsavlöning ej finge för månad överstiga ett belopp av 51 kronor, motsvarande lön, dagavlöning och inkvarteringsbidrag, allt för månad om 30 dagar, för stamanställd korpral i 2:a lönegraden vid Karlskrona station. Den sålunda angivna begränsningen var föranledd därav att, enligt vad såväl i propositionen som i riksdagens skrivelse i ämnet betonats, ersättningen ej finge verka på sådant sätt, att värnpliktig, som bildat familj, därigenom

skulle i något fall erhålla en förmån utöver dem, som tillkomme den fast anställde med familj.

Härefter föreslog Kungl. Maj:t i proposition (nr 159) till 1916 års riksdag, att riksdagen måtte medgiva

dels att flottan tilldelad värnpliktig, som efter den 31 juli 1915 konstituerats till underofficerskorpral eller korpral i flottans reserv, ävensom flottan tilldelad menig värnpliktig finge, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller komme att fullgöra tjänst minst sex månader, erhålla särskild ersättning:

underofficerskorpral med 25 kronor i månaden för den tid, han tjänstgjort i denna egenskap;

korpral med 20 kronor i månaden för den tid, han tjänstgjort i denna egenskap, i den mån särskild ersättning ej redan på grund av nådiga brevet den 18 juni 1915 till honom utgått; samt

menig värnpliktig med 10 kronor i månaden för tjänstgöringstid efter den 31 december 1915;

dels ock att de kostnader, som föranleddes av bifall härtill, finge av marinförvaltningen förskottsvis bestridas av omhänderhavande medel för att framdeles anmälas till ersättande.

I berörda proposition erinrade föredragande departementschefen, att den efter riksdagens hörande den 11 juni 1915 utfärdade förordningen med särskilda föreskrifter angående avlöningsförmåner m. m. vid marinen på krigsfot, vilken förordning trädde i kraft den 1 augusti samma år, upptoge för värnpliktig, som blivit konstituerad till underofficerskorpral, krigslön med ett i förhållande till tidigare utgående avlöningsförmåner väsentligt reducerat belopp. Denna krigslön utginge enligt den i § 11 av förordningen upptagna krigslönetariff med 12 kronor 50 öre i lönetermi om tio dagar (= 37 kronor 50 öre i månaden).*) Då emellertid i förordningen stadgats, att Kungl. Maj:t vid partiell mobilisering av marinen i varje fall lämnade föreskrift, beträffande vilka delar av marinen och i

Proposition
nr 159 till
1916 års
riksdag.

*) Konstituerad underofficerskorpral åtnjöt jämlikt tidigare (före den 1 augusti 1915) gällande bestämmelser efter mobiliseringsinkallelse dels fredsavlönning i likhet med motsvarande stampersonal — uppgående till 84, resp. 89 kronor i månaden för underofficerskorpral med inkvarteringsbidrag vid Karlskrona, resp. Stockholms station — dels ock, med undantag av dem, som kommo i åtnjutande av familjeunderstöd, krigsavlöningsstillägg med 5 kronor för lönetermi om tio dagar (= 15 kronor i månaden). Vid sjötjänstgöring tillkom dessutom den avlöningsförhöjning, som uppbars av stamanställda underofficerskorpraler under motsvarande tjänstgöring.

vilken omfattning förordningen skulle äga tillämpning, förordnade Kungl. Maj:t, med stöd av nämnda stadgande, genom nådigt brev den 30 juli 1915, bland annat, att från förordningens tillämpning tills vidare skulle undantagas värnpliktiga, som före den 1 augusti samma år konstituerats till militär tjänstegrad. Anledningen till nyssnämnda bestämmelse i nådiga brevet den 30 juli 1915 var, att det icke ansågs med billighet överensstämmande, att värnpliktiga, som före förordningens av den 11 juni 1915 trädande i kraft inkallats till mobiliseringstjänstgöring och på grund av innehavda kvalifikationer konstituerats till militär tjänstegrad, skulle i följd av nämnda förordnings bestämmelser i avlöningshänseende komma att intaga en väsentligen ofördelaktigare ställning än tillförne. Å andra sidan befanns det, med hänsyn till angelägenheten därav att i sagda förordning upptagna bestämmelser rörande lägre avlöning för konstituerade värnpliktiga i största möjliga omfattning skulle komma att tillämpas under pågående mobilisering, icke vara lämpligt att i vidare mån än som nyss angivits göra undantag från förordningens bestämmelser beträffande nämnda värnpliktiga. Emellertid hade härav blivit en följd, att värnpliktiga av klass A eller B, som konstituerats till underofficerskorpraler i flottans reserv efter den 31 juli 1915, kommit att i avlöningshänseende bliva sämre ställda än sådana värnpliktiga, som under mobiliseringen fullgjort korpralstjänst och därvid uppfyllt villkoren för åtnjutande av den utav 1915 års riksdag beviljade särskilda ersättningen; och hade Kungl. Maj:t med anledning härav föreslagit en särskild ersättning med 25 kronor i månaden åt sådan värnpliktig, som konstituerats till *underofficerskorpral* i flottans reserv efter den 31 juli 1915. För åtnjutande av denna ersättning borde fordras, att dylik värnpliktig underofficerskorpral efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller komme att fullgöra tjänst minst sex månader. Denna tjänstgöring ansåges emellertid — i motsats till vad som gällde beträffande den av 1915 års riksdag medgivna ersättningen — icke behöva omfatta en sådan tidsperiod i en följd. Det enligt 1915 års riksdags beslut bestämda avdraget i krigstjänstgöringstiden av två månader, under vilka ifrågavarande underofficerskorpraler icke skulle få uppbära omförmälda gottgörelse, borde icke heller vidare tillämpas. Enligt det sålunda framställda förslaget skulle här avsedd underofficerskorprals avlöningsförmåner kunna uppgå till 37 kronor 50 öre (krigslön) + 25 kronor = 62 kronor 50 öre för månad.

Beträffande den under nyssnämnda förutsättningar föreslagna särskilda ersättningen av 20 kronor till värnpliktiga av klass A eller B, vilka efter den 31 juli 1915 konstituerats till *korpraler* i flottans reserv, hade före-

dragande departementschefen erinrat att, medan konstituering av värnpliktiga till korpraler i flottans reserv tidigare icke förekommit, genom kungörelse den 30 juli 1915, som trätt i kraft den 1 augusti samma år, stadgats, att chef för underofficers- och sjömanskårerna ägde konstituera värnpliktiga till korpraler i nämnda reserv. Den rätt att komma i åtnjutande av särskild ersättning av 20 kronor i månaden, som genom förut omförmälda nådiga brev den 18 juni 1915 tillerkänts värnpliktiga, vilka bestritt korprals befattning, borde givetvis tillgodokomma jämväl sådana värnpliktiga, som i enlighet med nyssnämnda stadgande efter den 31 juli 1915 konstituerats till korpraler i flottans reserv, helst sådan konstituering numera i allmänhet skett av värnpliktiga, vilka fullgjorde korpralstjänst. Ehuru bestämmelserna i berörda nådiga brev den 18 juni 1915 redan tillämpades på konstituerade korpraler, syntes ett uttryckligt medgivande i sådan riktning böra av riksdagen inhämtas. Då krigslönen för värnpliktig korpral uppginge till 30 kronor i månaden, kunde alltså avlöningsförmånerna för sådan korpral — vare sig han konstituerats till korpral i flottans reserv eller eljest bestrede korprals- eller därmed likställd befattning — belöpa sig till 30 kronor (krigslön) + 20 kronor = 50 kronor i månaden.

Slutligen hade i förevarande proposition föreslagits en ersättning av 10 kronor i månaden till *menig värnpliktig*, att utgå för tjänstgöringstid efter den 31 december 1915 och under enahanda villkor, som förut angivits för underofficerskorpraler och korpraler. I berörda förordning av den 11 juni 1915 hade krigslönen för menig värnpliktig nedsatts från förut bestämt belopp, 24 kronor 30 öre för månad (8 kronor 10 öre för lönetermin) till 15 kronor i månaden (5 kronor för lönetermin). Jämlikt en i sagda förordning intagen övergångsbestämmelse gällde emellertid, att krigslönen till menig värnpliktig, vilken under återstoden av år 1915 (1 augusti—31 december) fullgjorde krigstjänstgöring, skulle, oberoende av förordningens föreskrifter, under den tid av sagda år, inkallelsen omfattade, utgå med 8 kronor 10 öre för termin. Vid bestämmandet i nyssnämnda förordning av krigslönen till 5 kronor för lönetermin hade lagts till grund beloppet av det penningbidrag, som enligt 1914 års senare riksdags beslut i allmänhet tillkomme värnpliktig under fredstjänstgöring eller 50 öre för dag. I förevarande proposition nr 159 hade föredragande departementschefen utgått från, att den sålunda fastslagna principen om menig värnpliktigs krigslön icke borde rubbas. Däremot syntes det enligt departementschefens mening äga goda skäl för sig, att sådana meniga värnpliktiga, som fullgjorde krigstjänstgöring under en avsevärt längre tidsperiod än flertalet övriga värnpliktiga och vilka sålunda måste underkasta sig väsentliga uppoffringar av ekonomisk och annan art samt

därigenom på samma gång åt flottan gåve ett ökat mått av krigsberedskap, bereddes förenämnda särskilda ersättning av 10 kronor i månaden, att utgå från och med år 1916. Härigenom skulle den menige värnpliktiges månatliga avlöningsförmåner från och med år 1916 kunna uppgå till 15 kronor (krigslön) + 10 kronor = 25 kronor *).

I förevarande proposition meddelades vidare, att av det utav 1915 års riksdag beviljade anslaget, 75,000 kronor, vid nämnda års slut återstått oanvänt ett belopp av 11,811 kronor.

Riksdagens
skrivelse nr 5
vid 1916 års
riksdag.

Enligt vad riksdagen i skrivelse den 14 juni 1916 (nr 5, punkt 33) meddelat, hade riksdagen ansett sig böra medgiva, att särskild ersättning utginge till värnpliktig under de förhållanden, Kungl. Maj:t i propositionen nr 159 angivit, men hade riksdagen ansett beloppen böra bestämmas sålunda:

För underofficerskorpral borde den särskilda ersättningen utgå med 40 kronor per månad i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 25 kronor. För korpral borde nämnda ersättning utgå enligt Kungl. Maj:ts förslag för tjänstgöring till och med den 31 december 1915 och därefter med 25 kronor i månaden, dock att på grund av nådiga brevet den 18 juni 1915 redan uppburen särskild ersättning skulle i sagda belopp inräknas. För menig värnpliktig ansåge riksdagen den särskilda ersättningen böra bestämmas till 12 kronor 50 öre i månaden. Den särskilda ersättningen borde utbetalas i lönetermener såsom efterskott och därvid beräknas för det antal dagar, den värnpliktige haft tjänstgöring i respektive tjänstegrad. Vid beräkning av tjänstgöringstiden för särskild ersättnings utgående finge icke inräknas någon del av den värnpliktiges fredstjänstgöring enligt § 27 värnpliktslagen.

Såsom villkor för åtnjutande av i det föregående nämnd särskild ersättning borde fordras, att värnpliktig efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller komme att fullgöra tjänst minst sex månader; dock syntes denna tjänstgöring under sex månader icke behöva hava försiggått i en följd.

Kostnaderna för åren 1915 och 1916, som föranleddes av vad riksdagen sålunda beslutat, vore beräknade att uppgå, utöver det vid 1915 års slut resterande beloppet av 11,811 kronor å den av 1915 års riksdag anvisade summan av 75,000 kronor, till ett belopp av omkring 185,000 kronor. För bestridande av dessa kostnader hade riksdagen uppfört ett

*) Detta belopp motsvarar ungefär menig värnpliktigs krigslön enligt tidigare gällande bestämmelser (24 kronor 30 öre för månad).

förslagsanslag av 185,000 kronor på extra stat under femte huvudtiteln för år 1917, med rätt för Kungl. Maj:t att för ändamålet under år 1916 förskjuta erforderligt belopp.

Riksdagen anmälde alltså, att riksdagen

dels beslutat, att flottan tilldelad värnpliktig, som efter den 31 juli 1915 konstituerats till underofficerskorpral eller korpral i flottans reserv, ävensom flottan tilldelad menig värnpliktig finge, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under då pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller komme att fullgöra tjänst i en följd eller i olika omgångar sammanlagt minst sex månader — häri dock icke inräknad någon del av den värnpliktiges fredstjänstgöring enligt § 27 värnpliktslagen — erhålla särskild ersättning:

underofficerskorpral med 40 kronor i månaden;

korpral med 20 kronor i månaden för tjänstgöringstid till och med den 31 december 1915 och för tjänstgöringstid därefter med 25 kronor i månaden, dock att på grund av nådiga brevet den 18 juni 1915 redan uppbyren särskild ersättning skulle i beloppet inräknas; samt

menig värnpliktig med 12 kronor 50 öre i månaden för tjänstgöringstid efter den 31 december 1915;

dels ock för bestridande av kostnaderna för ovan omnämnda särskilda ersättning på extra stat för år 1917 under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 185,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att för ändamålet redan år 1916 förskjuta erforderligt belopp.

Genom nådigt brev den 21 juni 1916 har Kungl. Maj:t utfärdat bestämmelser i överensstämmelse med av riksdagen sålunda fattat beslut i ämnet.

Kungl. Maj:ts
beslut den
21 juni 1916.

I skrivelse den 8 november 1916 angående förslag till beräkning av utgifterna å vissa femte huvudtiteln's anslag för år 1918 anmälde marinförvaltningen, att av det utav 1916 års riksdag för ifrågavarande ändamål beviljade anslaget, vilket, på sätt riksdagens skrivelse i ämnet gäve vid handen, närmast vore avsett för bestridande av förevarande slags kostnader för åren 1915 och 1916, intill den 1 oktober 1916 använts omkring 75,000 kronor. Därest Kungl. Maj:t skulle finna, att anslaget icke utan riksdagens medgivande finge tagas i anspråk för dylik ersättning jämväl under år 1917, föresloge marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte av riksdagen inhämta medgivande därtill, att anslaget finge användas för bestridande av kostnaderna jämväl under år 1917 för ifrågavarande slags ersättning.

Marinförvaltningens skrivelse den 8 november 1916.

Någon framställning i ämnet till 1917 års riksdag ansågs emellertid icke behöva avlätas.

Marinförvaltningens skrivelse den 16 februari 1918.

Nu har emellertid marinförvaltningen i skrivelse den 16 nästlidna februari anmält, att för utbetalande av förevarande särskilda ersättning till vissa värnpliktiga under mobiliseringstjänstgöring åtgått 120,422 kronor under år 1916 och 208,000 kronor under år 1917 eller tillhopa under båda nämnda år 328,422 kronor, ävensom att stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm hos ämbetsverket anhållit, att ifrågavarande särskilda ersättning måtte få utgå jämväl under år 1918 samt att medel härför måtte anvisas.

Då flottans mobilisering ännu fortfarande, torde sålunda — yttrar marinförvaltningen vidare — även för år 1918 böra anvisas medel för ändamålet. Visserligen kvarhölls icke värnpliktiga, till vilka särskild ersättning skulle utbetalas, i tjänst till samma utsträckning som under år 1917, men då en stor del av dessa värnpliktiga icke hemtörlovats utan endast tillåtnats med bibehållande av samtliga avlöningsförmåner, syntes för år 1918 böra för ändamålet beräknas ungefär samma belopp, som för år 1917 utbetalts, eller 200,000 kronor.

Med anledning härav har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos innevarande års riksdag å tilläggsstat för år 1918 äska ett förslagsanslag av 200,000 kronor för särskild ersättning åt vissa värnpliktiga, att utbetalas enligt föreskrifterna i nämnda brevet den 21 juni 1916, ävensom bemyndiga marinförvaltningen att, till dess medlen blivit av riksdagen beviljade, av omhänderhavande medel förskjuta erforderligt belopp.

Departementschefens yttrande.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, har av 1915 års riksdag medgivits, att särskild ersättning finge utgå till flottan tilldelade värnpliktiga av klass A och B, som efter inkallelse till tjänstgöring under pågående mobilisering fullgjorde viss längre tids tjänst av mera ansvarsfull beskaffenhet. Enligt beslut vid 1916 års riksdag har denna särskilda ersättning, lämpad efter dåmera gällande bestämmelser rörande avlöningsförmåner under krigstjänstgöring samt beträffande värnpliktigas konstituering till militär tjänstegrad, dels blivit icke oväsentligt förhöjd och dels utsträckt att gälla även menig värnpliktig, varjämte villkoren för ersättningens åtnjutande i vissa avseenden omlagts. Det förslagsanslag av 185,000 kronor, som av sistnämnda års riksdag för ändamålet beviljats på extra stat för år 1917, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1916 förskjuta erforderligt belopp, har, enligt vad

marinförvaltningen nu meddelat, under åren 1916 och 1917 fullständigt förbrukats, varjämte ett icke obetydligt belopp därutöver måst tagas i anspråk. Då riksdagens beslut innebär, att den av riksdagen bestämda ersättningen skall tillgodonjutas under hela den tid, varunder den nu pågående mobiliseringen fortvarar, samt någon tvekan icke torde förefinnas rörande lämpligheten därav, att ersättningen framgent utgår med samma belopp och på i övrigt enahanda villkor som hittills, lärer anslag för ändamålet nu böra av riksdagen äskas å tilläggsstat för år 1918.

Beträffande storleken av det erforderliga anslaget har marinförvaltningen ansett, att för år 1918 borde beräknas ungefär samma belopp, som för år 1917 utbetalts, eller 200,000 kronor. På sätt jag i propositionen nr 2 till innevarande års riksdag om tilläggsstat till riksstaten för år 1918 under femte huvudtiteln (punkt 27) anført, hava emellertid åtskilliga icke oväsentliga inskränkningar i neutralitetsvakten blivit, vad marinen beträffar, under den närmaste tiden före nämnda propositions avlåtande vidtagna. Jag yttrade vidare vid samma tillfälle, att det såväl med hänsyn till nödvändigheten att i största möjliga mån begränsa och lindra de personliga upppoffringar, som neutralitetsvakten förorsakade dem, vilka inkallades att tjänstgöra vid denna vakt, som ock ur kostnadssynpunkt samt i anledning av förefintligt behov att strängt hushålla med vissa betydelsefulla förbrukningsartiklar för mig framstått såsom en synnerligen viktig uppgift att tillse, att neutralitetsvakten icke utsträcktes utöver vad som måste anses vara av förhållandena oavvisligen påkallat, samt att jag följaktligen komme att även för framtiden hava min uppmärksamhet oavlåtligen riktad på möjligheten att åstadkomma ytterligare begränsningar i de dispositioner, som för tryggande av neutraliteten inom marinen vidtagits.

Med hänsyn härtill synes det anslag, som nu bör av riksdagen begäras på tilläggsstat för år 1918, lämpligen kunna begränsas till 150,000 kronor. Detta anslag lärer, liksom för ändamålet tidigare beviljade anslag, böra i riksstaten uppföras såsom förslagsanslag.

Om beredande av medel för täckande av ifrågavarande belopp kommer chefen för finansdepartementet att framdeles avlåta förslag till riksdagen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av särskild ersättning under mobiliseringstjänstgöring år 1918 till de flottan tilldelade värnpliktiga, vilka inbegripas under av 1916 års riksdag om dylik särskild ersättning fattat beslut, på

tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisade.

Ur protokollet:

Jochum Beck-Friis.